

«ئىستا دەيىنىن من كىم»

بەدەنگىتىكى گىرى تازە پىساوانەۋە ئەۋەدى وت. . پاش تىپەريونى سالانىكى زۆر بەسەر بىيىنى يەكەم جاريدا كە لەو شەۋەدا ئوقيانووسىرپىكى گەۋرەى ھاتە پىش چاۋ، ۋەختىك بە بەردەم گۈندەۋە رەت دەپو، بەبى رۆشنايى و ژاۋەژاۋ. . بەۋىنەى كۆشكىكى گەۋرەى چۆلكراۋ، كە درىتر بوو لە گۈندەكە و بەرزترىش بوو لە بورجى كلىساكەى، كەشتىيەكە بەردەۋام دەرياكەى دەپرى و لەنىو تارىكىدا بەرەۋ ئەو شارەى داگىر كەران مىلى دەنا، كە لەدژى چەتەكانى دەريا شوورەيەكى بەقەلاى بۆ كراپو و دەكەۋتە بەرىكى ترى كەنداۋەكەۋە. . بەخۆى و دەرگا رەشە كۆنەكەيەۋە، لەگەل ئەو قوللەيەدا كە دەسورايەۋە و بالەكانى بە تىشكىكى خەمناك دەگەراۋ لە ھەموو پازدە چركەيەكدا گۈندەكەى دەكردە ئۆردوۋگايەكى سىپى سەۋزئامال كە خانوۋەكانى دەدرەۋشانەۋە و شەقامەكانىش بەۋىنەى بىبابانى گىرگان دىارى دەدا. . لەگەل ئەۋەشدا كە ئەو ۋەختە ھىشتاكە ھەر منداللىك بوو و نەبىۋە خاۋەنى دەنگىكى گىرو پىساۋانە ۋە ھەمىشە مۆلەتى لە داىكى دەخواست كە تا ساتەۋەختىكى درەنگ لەسەر پۆخەكە گۆى لە ئاۋازى شەنەباى شەۋانە بگىرت، ھىشتا دەپتوانى ئەۋەى بىر بىكەۋىتەۋە، كە دەيىنى كەشتىيەكە ون دەپو كاتىك تىشكى قوللەكە لىتى دەدا و دەردەكەۋتەۋە كە تىشكەكە لەسەرى لادەچوو. . كە ۋا پىدەچوو كەشتىيەكى كەرت كەرت بى و دەركەۋىت و ون بىتەۋە كە روۋە و كەنداۋەكە دەپۆشەت، بە ئاگادارى و رىايىيەۋە لەۋ بەلەمانەش ورد دەپۆۋە كە رىتى نۆكەندى دەرىندەكەيان بۆ دەستنىشان دەكرد، بەلام لەۋە نەچوو

دوايىن گەشتى كەشتىيەكى خەيالى

دەقى: گابرىيل گارسىيا ماركىز
پەخنەۋەرگىرانى: تەھا ئەحمەد پەسول
(سلىمانى)

شتیك له میلی کاترمیری ناراسته که پیدا له کار که وتب، چونکه پرووه و بهرده لانه که ناراسته ی گرت و تیکو پیک شکا، پاشان پارچه پارچه بوو و بی نهوهی هیچ دهنگیتک بنیته وه، نقوم بوو، سه رباری نهوهی که پیدامالینیکی به و چه شنه به تاویره کانی ده ریادا دهنگ و زایه له ی ناسن و ته قینه وهی مه کینه کانی لی به رزده بیته وه و نهو نهژدیها خه وتووانه له ترس و له رزا سر دهکات که له پیش میژووه وه لهو دارستانه دان، که له دوا ریگه کانی گونده وه دهستی پیده کرد و له بهر پکی تری جیهانه وه دواپی دههات.

به و چه شنه، له و باوه ردها بوو که نهوهی پرووی داوه رهنکه خه ون بوو بیت، رژی دواتر کاتیک پیشانگی بوونه و هره ناوییه دره وشاوه کانی که نداوی بینی، که تپیدا رهنگی کوخه کانی رهش پیسته کان لهو رۆخه دا له گه ل رهنگی نهو به له مه چارۆکه داره بچوو کانه دا نه ده گونجا که هی چه ته کانی گویانا بوون و نهو بره تووتیییه به سته زمانه یان دههاته دهسته وه که چیکلدانیان پر له مرواری بوو.

بیری کرده وه.. خه و بردوو مییه وه کاتیک نه سستیره کانم ژماردوو و خه ونم به و که شتییه گه وره یه وه بینیوه.. ته و او ی به وه قایل بوو، ئیدی که سیکیشی له و باره یه وه ناگادار نه کردو دیه نه که شی هینده بیر نه ما، تا وه کو له شه و یکی مانگی مارتی داهاتوودا که له دریا که دا به دوا ی پاشماوه و نیشانه ی دۆلفینه کانداه گه را، به لّام نهوهی که بینییه وه ئوقیانوس بره خه له تینه ره که بوو، توخ، پهرت و تیکشکاو، به هه مان ناراسته ی هه له یه وه که رۆیشتوو له گه ل یه ک جیا وازیدا، نه ویش نه وه بوو نه م جارهیان دلنیا بوو له وه ی بیداره و نه خه وتوو، غاری دایه لای دایکی تا وه کو پپی رابگه به نیت، نه ویش سی هه فته ده بوو له بی هیوایی و نامورادی خویدا دنوو زایه وه «چونکه تو میشکی خوت تیک ده دهیت نه وه نده به هه لگه راوه یی بیر ده که یته وه، له رۆژدا خه وتوویت و شه وانه ش خه ربکی سه رکیشیت، هه روه کو نهو خه لکانه ی که ژیانیکی خراپ ده ژین».

له و رۆژانه دا دایکی نیازی نهوهی هه بوو بچیتته شار، بو نهوهی شتیکی باش ببینیتته وه تا له سه ری دابنیشی و بیر له میرده مردوو که ی بکاته وه، چونکه کورسییه دیلانیه که ی خو ی له ماوه ی نهو یازده ساله دا به رازنه ی

هاوسه نگی له شی تیکد ابو و نه یده توانی باش رهوت بکات، نهوهی به هه ل زانی که له گه ل کابرای خاوه ن به له مدا، کاتیک به نیو به رده کانی ده ریادا رهت ده بن، ئیدی کوره که ی بتوانیت نهوهی بینیویه تی به راسته قینه یی له نیو ده ریای رۆشندا ته ماشای بکاته وه.. نه وینی منتارایس له به هاری ئسفه نجی ده ریادا و ماسی پارجوی گول گولین.. ماسی کورفینای شین و که وه یی له و چاله ناوه فشه لانه دا خو یان نقوم ده کرد، که له شوتینیکی ناوه که هه بوون، ته نانه ت نهو پرچ و قـرژه دروستکراوانه ی مردوو کانی نیو که شتی داگیرکاری نغرو بووش، به لّام هیچ پاشماوه یه ک بو ئوقیانوس بری زه به لاهی بی شومار و مندالیتیکی مردووش دیاری نه دا.

که چی زیاد له وهی که دایکیشی به لّینی پی دابوو له هه مان شهوی مارتی ئایینه دا ده بیاته وه بو دیده نی نهو جیگه یه، نهو هیشتا هه ر له و به رده و امییه ی سوور بوو.. دایکی به باوه ره وه نهو به لّینه ی پی دابوو، له و ساته شدا بی نهوهی پی بزانتیت تاقه باوه ربکی له ئایینه دا بو ده بیته کورسییه کی زه مه نی فرانشیز دراکی، که له مه زادیکی تورکیدا کر ببوو، له هه مان شه ودا له سه ری دانیششت، بو نهوهی بریک بحه ویتته وه.. «نه ی هۆلوفیرنسی به دبه ختم، گه ر باش ده روانیت و ده بینیت، نه و تا ئیستا له سه ر نه م قه دیفه و جی مه رگی شازنه دا» بیرت لی ده کاته وه.. به لّام چه ندیش یاده وه ری میرده مردوو که ی ده هینایه وه بیری خو ی، نه وه نده ش شیرزه ییه کانی ناوه وه ی زۆرت ر ده بوون و خوینی نیو دلی ده بووه چو کلیتیتیکی خه ست.. هه روه ک نهوهی له بری دانیشتن رابکات و له نیو له رزوتادا نقوم بوو بی، هه وای پر له ته پوتۆزیش هه لّم ژیت.

کوره کاتیک ده مه و سپیده گه را یه وه، دایکی له سه ر کورسییه که ی به مردووی بینییه وه، هیشتا گه رم بوو، به لّام نیوه بو نکردوو هه روه ک گژوگیای کولیو.. ته و او ی وه ک نهوهی له و چوار ژنه شدا روویان دا کاتیک له پاش نه وه وه مردن به رله وه ی له دوا جاریشدا کورسییه کوژره که فری بده نه دووری ده ریاوه، بو نهوهی بو که سیککی تریش نه بیته مایه ی ناخوشی هین، سه رباری نه وه ش له زۆربنه ی هه موو سه ده کاندا به کاره یترابوو و توانای به خشینی هه وانه وش له ده ست دابوو.. ئیدی پیویست بوو خو ی له سه ر مه یینه تی هه تیوی رابه یینی، لای

هه مووانیش روون بوو که ئه وه کوری ئه و بپوژنه بوو، که کورسییه شوومه که ی هینابووه گونده وه، دهژیا و نهک له بهر ئه وهی کاری باشی ئه نجام ددها، به لکو به و ماسییانه دهژیا، که له به له می ماسیگره کاندای دیدزین.. له و ماوه یه شدا هیچ له و دهنگه وروژاوانه نه هاتنه وه ویزه ی و بیری له رۆژانی به سه رجووی نه ده کرده وه، تا وه کو شه ویککی تری شه وانی مارت هات و له نا کوا ویکدا ته ماشای ده ریای کرده وه.

ئای دایه، ئه وه تا ئه وه نه ههنگیککی گه وره یه که له ریسیککی ئاوریشمی دروست کراوه، ئازهلکی به له که وهرن ته ماشای بکه ن.. به شپتیه وه هاواری ده کرد، وهرن بو ته ماشا کردنی، هه موو ژاوه ژاوی حه په ی سه گه کان و ترس و له رزی ئافره ته کانی وروژاند و شپواند، تا ئه و راده یه ی که پیاوه زۆر به ته مه ن و په ککه وته کانی ترسی باووبایرانیا ن بو گه رایه وه و خو یان مه لاس دا، به و باوه رهی گوا یه ولیه م دامبیر دیسانه وه گه راوه ته وه.. ئه وانه ی که چوونه ده ره وه هیچ ئامپیریککی وایان نه هاته پیش چا و که ئه بله قیان بکات و سه رسام بمینه وه، له بهر ئه وه چهند شتیکیان پت و ت و جییان هیشته تا وه کو خوی لوول کرده وه، له و وه خته شدا له تووره ییدا لیککی لئ ده چۆرا و ده یوت: ده بیین من کیم..

به لئینی دا که ئه و خۆراگرییه ی له گه ل که سدا به ش نه کات، تا وه کو سالیککی ته وا و تیده په ری و ئه و بیر نه گۆزه ی (ده بیین من کیم) له چاوه پروانی ده رکه وتنی ئه و شه به نگاندها به یلئیتته وه که سه ره له نو ی دینه وه و بو یان ده سه لئینی.. به و شپویه، یه کیک له به له مه کانی دزی و به نیو که ندا وه که دا رۆبشت، تا وه کو ئیواره تیپه ری و چاوه رپی ئه وهی ده کرد له سه ختی به نده ره که دا ئه و ساته بیتته پیشه وه که شو ربا یه کی مه رگی مرۆقی کاریبی ببینی، چونکه هینده ش نغرۆی ئه شکه وتی ئه و ئه ندی شیه یه ی ببوو، رانه وه ستا تا وه کو وه ک جارانی پیشووی له به رده م دوو کانی هندیه کاندای فه رمانبه رانی ئیمپراتۆری هه لکو لرا و له سه ر عاجی ساغی شفه ری فیله کان ببینیته وه.. به نا ره حه تیشه وه بروانیته ئه و پیست ره شه هۆله ندیانه ی که به سواری پاسکیله کۆن و شپوا وه کانیانه وه بوون، وه ک جارانی پیشو وه هیچ گالته ی به خه لکانی مالایۆ نه هات، که قژیان به رهنگی برۆنزی بوو و له نیو ئه و دوو کانه نه یینیانه دا که پارچه گوشتی

به رازیلی سه ر خه لوزیان لئ ده فرۆشرا. پشتیان ده کرده خه لکی و خه یال ده بیردنه وه. ناگای له هیچ شتیککی ئه و ی نه ما بوو، له بهر ئه وهی شه وانی پر ئه ستیره ئیدی نه ده هاتنه وه ویزه ی، یان ئه و دارستانه ی دهنگیککی خوشی ده خسته وه ناو گوئی سپی و قورییه بو ن کرد وه کانه وه.. ئه و ئیستا سه ول له به له می دزرا و ددها و ده چیتته نیو زارکی که ندا وه که وه، له گه ل لایتیککی کوژا وه دا تا سه رنجی پاسه وانه کان رانه کیشیت، له هه موو پا زده چرکه یه کدا له نیوه ندی تر ووسکه ی سه وزی قولله که دا ده بووه ئه ندی شه وه ختیکیش تاریکی ده گه رایه وه، ده بووه بنیاده م.. ده شیزانی له نریک ئه و به له مانه وه تیده په ری، که پتی نۆکه ندی ده ره نده که یان وه ده ره خست، نه ک ته نیا له بهر ئه وهی بریسکانه وه کانی به باشی ده بیینی، به لکو بوئی ئاوه که ده گۆزایه سه ر خه مناکی..

ئاوا هه ر سه ولئ لیده دا و له بیر کردنه وه دا تقوم ببوو، له نا کوا ویکدا نه یزانی له کو تیه هه ناسه برکیتیه کی ماسیه کی قرشی که وته به رگو ی، که وای کرد شه وه که چتر بیتته وه و له پر یکدا ئه ستیره کانی ئاسمان خه فه ببه وه.. هۆبه که شی ئه وه بوو که ئوقیانووسبیره که به هه موو قه باره ناماقو له که یه وه له و ی بوو.. ئای دایه.. له هه موو شتیککی گه وره ی تری جیهان گه وره تره و له هه موو شته تاریکه کانی سه ر رووی زه و ی و ناو ئا و تاریکتره.. سنی سه د تن له بو نویه رامه ی ماسی قرش تیده په ری و پرو به رووی به له مه که ده بووه، که ده شیتوانی هیله کانی پیوه لکانی ئاسنه پۆلاییه کان ببینی، به بی هیچ ترووسکاییه کیش له چاوانی نا کۆتای گاجو و تدا، به بی هیچ هه ناسه برکیتیه ک له مه کینه کاندای، به بی گیان، بی ده نگ هه روا ما بووه.. ئاسمانیککی خالی و هه وایه کی مردوو و زه مه نیککی داخرا و.. ده ریایه کی په ره وازه ش که جیهانیککی ته واوی ئازهله خنکا وه کانی له خو گرتبوو.. هه موو ئه وانه له گه ل تیشکی قولله که دا ره وینه وه، بو تا ویک هه موو ئه و شتانه گۆرانه وه به کارییه کی روون و شه ویککی مانگی مارت، بوونه وه به ئاسمانیککی رۆژانه ی سه قاکوژ و که لکه کان.. ئیدی به ته نیا له نیوان به له مه کاندای مایه وه و نه یده زانی چی بکات، به سه رسامیه وه پرسیا ری ده کرد.. ئه گه ر به راستی بیتاره و خه ون ده بیینی، نه ک ته نیا ئیستا به لکو له هه موو جاره کانی پیشووشیدا.

هیتشاکه له و پرسپارانهای ته و او نه بیوو، که فوویه کی نادیار هه موو ته و به له مانهای یهک له دواوی یهک دامرکانده وه. به و چه شنه، کاتیک تیشکی قولله که ی تیپه راند، ئوقیانوسبیره که سه رله نوئ و ده درکه و ته وه. هه نوو که قبیلله نوما و نبوو کانیشی ده ستگیر کردبو و نه وه که نه ده زانرا له چ جتیه کی ده ریادا به دوا یاندا گه رابوو و هینابوونییسه وه، به وردی له دووی نوکه نده نه بیئراوه که ئاشکرا بوو، که ته و پرووداوه دژواره ی به له مه کان دوا کلیلی شکاندنی تاریکین، لایتی به له مه که ی هه لکرد و تیشکیتیکی سووری کزی هه بوو، که هیچ له وانهای پاسبه وانه کانای قولله نه بیان ده بینی، به لام بو دهریا وانه کان ده بووه خوژتیک له ساتی هه لاتندا. ئوقیانوسبیره که ش توانی به وه ئاسو و ئاراسته که ی راست بکاته وه و بچیتته نیوو ده روزه گه وره که ی نوکه نده که وه. ئیتر هه موو تیشکه کانای له یهک ساتدا هه لکردن و پیچکه کانای که و تنه وه هه ناسه برکتی، ئه ستیره کان له ئاسماندا دره و شانوه و که لاکلی ئاژه له کان رۆچوونه بنی ئاوه وه، دهنگی قاپ و بۆنویه رامه ی هه لقرچانی رۆن زهیتوونیککی خویشیش له چیشته خانهای که شتییه که وه هاته بهر لووتی، گوپی له ته قه تهق و زرینگه و خلیسکانی ته و چه تاله زوبیانهش بوو له گه ل هه راو به زمی دهریا وانه کاندا، به لام هیتشاکه هه ر تووره بوو، چونکه به و به زمه سه رسام نه بوو، هیچ له و په رجووهش نه ترسا، وه لی به باوه ریککی زۆرتروه وتی: کهس نابینیت ئیستا من کیم. نه فرت، ئیستا که ده بینن.

له بری ته وه ی به لایه کدا خوئی لادبات، تاوه کو ته و ئامیره گه وره یه پانی نه کاته وه، که چی له به رده میه وه هه ر سه ولی لی ده ده. چونکه ئیستا ده زانن من کیم. ئیدی لایتیه که ی ئاراسته ی که شتییه که کرد و هیندهش له سه ر بپاره که ی سوور بوو که تا ناچاری کرد به ره و ئاراسته ی شوسته که مل بکیشی، له نوکه نده نه بیئراوه که وه ده ریپه راند و وهک بهر خیک پری به گوربسه که یدا کرد و دایه بهر تیشکی گونده خه و الووه که. که شتییه کی زیندوو، ساغ و ته و او له بهر تیشکی قولله که دا که هه نوو که نه یده شارده وه، به لکو له هه موو پازده چرکه یه کدا ده یکرده ته له منیوم. ئیدی له ویدا خاچی کلئیساکه ی ناسیییه وه، مهینه تی خانوو کان و وه هم. ئوقیانوسبیره که ش له پشتییه وه هه ر ده رۆیشته. دوا ی

که و تیبوو به هه موو ته و شتانه یه وه که باری کردبوون. کاپتنی خه و توو له سه ر دلی ئارامی. گای ریمبازین له به فری سندوو قه کانای خوار دندا. تاقه نه خوشتیک له نه خو شخانه که یدا، ئاوی هه تیو له تانکییه کانیدا. دهریا وانیککی نامۆش که به رده لان و سه ر شوسته که ی لی تیکه ل ببوو، چونکه له و ساته دا دهنگی گه وره ی شه یپوره که ی بلند ببوو وه، ته ویش به بارانی هه لم که له سه ره وه ده پرژایه خواره وه، ته ریپوو، کاتیش ته و اوئی درهنگ ببوو. گوپچکه ماسی و به رده کانیش له سه ر رۆخه که بوون. دهرگای خه و الوو و گومراکانیش، گوندیش رۆشن ببوو وه به ته رزی ئوقیانوسبیری تۆقبوو. وه لی ته و هه لی ته و ساته هه بوو که لپی دوور بکه ویتته وه و پتی پی بدات تا ته و تۆفانه تیپه ری، له نیو ته و ژاوه ژاوه شدا هاواری ده کرد: (ته و تانی له وئی مولکی ئیویه. ئه ی تیوس).

چرکه یهک بهر له هه لوه شاناندنی په یکه ری پۆلایینی گه وره و زه به لاح به زه ویدا، دهنگی خاپووربوونیککی ئاشکرای نه وه ده هزار و پینج سه د بوتله شه میپانیا که یهک له دواوی یهک ده شکان و له نوو که وه دهستی پی ده کرد تاوه کو پاشکۆی که شتییه که هاتنه بهر گوئی، ئیدی دنیا رۆشن بووه وه، ته وهش سپیده یه کی مانگی مارت نه بوو، به لکو پاش نیوه رۆیه کی چوار شه که ی خو ش بوو، توانی چیژتیککی ته و او له بینینی گومراکان و هرگرت که به ده می دا پچراوه وه ده یانروانییه ئوقیانوسبیری گه وره تر له جیهان و جیهانه که ی تری ملکه چ به رانه ر کلئیس. سپیتر له هه موو شته کان، درتیرتر به بیست ته و نه ده ی قولله که وه نه وه دو حه وت جار گه وره تر له گوند. به ناوه نه خشینراوه پیت ئاسنینه که یه وه (هالاکسیلاژ) که له لاکانییه وه ئاوی دیرین و ساردی دهریاوانی مه رگی لی ده تکایه وه.

به پارچه بوون و دواختنی گیرانه وه به رتبوونی زه من له شیوازی مار کیزدا

ته م چیرۆکه ی گارییل گاریسیا مارکیز (دوایین گه شتی که شتییه کی خه یالی) ده هینیت که له هه موو روویه که وه له سه ری رابوو هه ستین و شرۆقه و رانانی هه مه جووری بو بکه یین، چونکه چیرۆکیکه تژی له به هه مه لایه نی و نه درکاندنی هه موو ته و شته نادیار و نه و تراو و شاروانه ی بوونه ته هۆکار بو به کارهینانی ته ندیشه ی

کاره‌کنه‌ری مندال و هۆی دروستبوونی بیروکه‌یه‌کی لهو چه‌شنه له دید و روانینی پالنه‌واندا تا ناکامیش نووسهر به‌هاوشانی نازادییه‌کانی کاره‌کنه‌ر له چینینی خه‌یالی نه‌پراوه‌یدا جلّه‌و شل بکات، یان دۆخیک رۆبیتت که ههم نووسهر ههم خوینه‌ریش دیسانه‌وه رۆلیان له شتی‌کدا هه‌بیت که له‌پراستیدا له‌نیوه‌ده‌قدا به‌پراسته‌قینه‌ بوونی نییه، ئەم چیرۆکه‌ جلّه‌و شل‌کردنه‌ بۆ رووداو، بۆ ئەندیشه‌ندیی به‌ناوی کاره‌کنه‌ره‌وه، ئەو کاره‌کنه‌ره‌ی له‌ده‌ریای کاربیدا هه‌ست به‌ په‌راویزیوون و ته‌ریکی ده‌کات و خاوه‌نی خه‌ونه‌کانی خۆیه‌تی، بی ئه‌وی هه‌یج که‌سیک ده‌رکیان پێ بکات و تێیاندا بژی، به‌لکو ژیانیشی به‌نده‌ به‌و خه‌وانه‌وه، به‌و ئەندیشه‌ سه‌مه‌رانه‌وه که بۆ خۆی دروستی کردوون و به‌هایه‌ک ده‌به‌خشنه‌ ئەو ژیانیه‌ی که هه‌رگیز له واقیعدا چ به‌هایه‌کی نییه، ته‌نانه‌ت بۆ رازیکردنی مندال‌تیکیش تا تێیدا هه‌ست به‌ به‌خته‌وه‌ری بکات.

زمانی ئەم چیرۆکه‌ چروپه‌ به‌شپه‌یه‌کی خۆش‌ه‌وت په‌ل ده‌هاوی و به‌ساده‌یی خۆیه‌وه‌ پره‌ له‌ بیروکه‌ و که‌ره‌سته‌ و رووداو، پره‌ له‌ بینین و ئەزموونی چیرۆکبێژی. نووسهر به‌جۆریک تێکه‌ل به‌و ئەندیشه‌یه‌ی پالنه‌وان بووه‌ که به‌ (ئه‌شکه‌وتی ئەندیشه‌) ناوی ده‌بات، له‌نیوان خه‌یال و واقیعدا ماوه‌ته‌وه‌وه‌ هه‌نده‌ سه‌ره‌سته‌ی به‌خشپه‌وه‌ته‌ پالنه‌وانه‌که‌ی وه‌خته‌ سه‌ره‌سته‌ی خۆی تێدا زه‌وت بکری و ده‌ستی به‌ چ گوتاریکیش رانه‌گات، هه‌ر له‌ناوونیشانی چیرۆکه‌که‌وه‌ ناکامیک دیاری ده‌دا، ئەویش ئەو ناکامیه‌ که ئەم گه‌شته‌ی که‌شتیه‌که‌ دوایین گه‌شته‌ و چیتر گه‌شتیکی وها به‌خۆه‌ نابینیته‌وه، ئەو دوا گه‌شته‌ش که برپاره‌ به‌م چیرۆکه‌ دوابی پێ به‌نریت له‌و زه‌مه‌نه‌ دایه‌ که ئیستایه‌، که له‌زه‌مه‌نی ناوه‌کی ده‌قدا، به‌لام ئەو ئیستایه‌ که برپاردهره‌ و دوا گه‌شت و ناکام ده‌خه‌ملینێ ده‌پرسین چ ئیستایه‌که‌؟!

سه‌ره‌تای کردنه‌وه‌ی چیرۆکه‌که‌، واته‌ له‌ ده‌سپێکی چیرۆکدا ئاماژه‌ به‌و ئیستایه‌ ده‌کری و به‌ ده‌سته‌واژه‌ی (ئیستا ده‌بینن من کیم) ده‌کریته‌وه‌. ئەم برپاره‌ خۆسه‌لمینه‌ره‌ له‌ پیشاندانی خود بۆ به‌رانه‌ر، یان بۆ ئەوانی دی بی چه‌ندوچوون گرێچنیک له‌خۆ ده‌گریت تا پێ به‌پیتی هه‌نگاو هه‌لگرین، ئەو برپاره‌ که‌ پێ داده‌گریته‌وه‌ له‌ (ئیستا) هه‌روه‌کو ناوونیشانی له‌

به‌ده‌رخستنی ناکامی چیرۆکه‌که‌ کاره‌کات، نه‌ک ده‌سپێکی چیرۆک، له‌به‌ر ئەوه‌ی دوا به‌دوای ئەو برپاره‌، ئەو وته‌یه‌، ئیسه‌ ته‌فره‌ ده‌درتین و ده‌رژتینه‌ رابردوی پالنه‌وانه‌وه‌ و به‌رژژانی به‌سه‌رچووه‌وه‌ گیرۆده‌ ده‌بین، نه‌ک ئەو ئیستایه‌ی ده‌سته‌جێ خۆیمان پیشان ده‌دات، لیته‌دا، له‌ یه‌که‌م چرکه‌وه‌ له‌به‌رده‌م گه‌پانه‌وه‌یه‌که‌داین که به‌ پارچه‌ بووه‌ و دواخراوه‌، (ئیستا) ناکامی چیرۆکه‌ و ئەو رووداوه‌یه‌ که هه‌میشه‌ خۆی ته‌نجیل ده‌کات و خۆی ده‌خاته‌ دواتره‌وه‌ تاوه‌کو شته‌کانی دی به‌ده‌رنه‌خرتین، ئەویش به‌ده‌رناکه‌وی، چونکه‌ وا پیتوست ده‌کات هه‌موو ئەو شتانه‌ش بزانی که بوونه‌ته‌ هۆی ده‌رپینی ئەو وته‌یه‌ که خوازپاره‌ سه‌لماندنی بوونی خود رابگه‌یه‌نیت، سه‌ریاری ئەو جوگرافیا‌یه‌ش که سه‌لماندنه‌که‌ی تێدا ده‌کریت، وه‌لێ وێرای پیشاندانی ئەو جوگرافیا‌یه‌، هه‌شتان هۆکاره‌کانی ئەو برپاره‌ نه‌زانراوه‌و نادپاره‌ و به‌ کراوه‌یی جیهیتلراوه‌، که‌وتوه‌ته‌ نیوان دێره‌کانه‌وه‌ و شاردراره‌ته‌وه‌، رووداوی چیرۆکه‌که‌ که هه‌مووی تێکرا خه‌ونی مندال‌تیکه‌ و له‌ فانتازیا و ئەندیشه‌ی خۆیدا نغزویه‌ هه‌رگیز مۆله‌ت نادات گۆشه‌نیگاکان له‌سه‌ر ئەو خالانه‌ گردببنه‌وه‌ که خولقیته‌ری ئەو ره‌وشه‌ن.

ده‌بینین پاش کردنه‌وه‌ی چیرۆکه‌که‌ له‌ ده‌سته‌واژه‌ی (ئیستا ده‌بینن من کیم) که به‌ ده‌نگیکی گری تازه‌ پیاوانه‌وه‌ ده‌یلتیت، ده‌سته‌جێ ده‌که‌وه‌ینه‌ به‌رده‌م پاش سالانێکی زۆره‌وه‌ که بۆ یه‌که‌م جار پالنه‌وان تێیدا ئەو ئوقیانوسه‌ره‌ ده‌بینی که به‌ به‌رده‌م گونده‌که‌یاندایه‌ هه‌موو ورده‌کاریه‌کانیه‌وه‌ ره‌ت ده‌بی، وه‌لێ سه‌ره‌تا وه‌های به‌خه‌یالدا دیت که ره‌نگه‌ خه‌و بریدیستییه‌وه‌ به‌رده‌م ئەسته‌یره‌ ژماردنه‌وه‌ و به‌خۆی ده‌لێت خه‌ونم به‌و که‌شتیه‌ گه‌وره‌یه‌وه‌ ببینوه‌، هه‌ر بۆیه‌ له‌ به‌راییدا که‌سی لێ ناگادار ناکاته‌وه‌ و به‌ په‌نهانی لای خۆی ده‌به‌یلتیته‌وه‌. هه‌میشه‌ ئەو بینینه‌ خه‌له‌تینه‌ره‌ش له‌ ساته‌وه‌ختیکی سالدا دیته‌وه‌ پیتش چاوی که له‌ شه‌ویکی مانگی مارتدایه‌، ئەم ره‌فتاره‌ی پالنه‌وان که ده‌رده‌که‌ویت له‌ مندالییه‌وه‌ په‌یره‌وی ده‌کات به‌وه‌ی شه‌وانه‌ مۆله‌ت له‌ دایکی ده‌خوازیت تا ساته‌وه‌ختیکی دره‌نگ برواته‌ سه‌ر رۆخه‌که‌ و گوێ له‌ ناوازی شنه‌بای شه‌وانه‌ بگریت، چونکه‌ له‌ده‌سته‌پیتکدا، دوا‌ی زه‌مه‌نی ئیستای ده‌ق که گه‌پانه‌وه‌یه‌ به‌ره‌و رابردوو، ئەوه‌ خراوه‌ته‌ روو له‌پاش تێپه‌رپوونی سالانێکی زۆره‌وه‌یه‌

که سه ره له نووی ئەندیشه دیرینه که ی سه ره له ده داته وه، واته به که م بینینی له شه و یکی مانگی مارتدایه که سالانیتیک به سه ریدا ږهت ده بن، ئیمه نازانین چند سالن، به لām له ئیستای ده قدا ئاشکرایه که کاره کته ری مندال ئه وه تا بووه به هه رزه و خاوه نی ده نگیککی گری تازه پیاوانه یه .

له سه ریککی تریشه وه ئه وه به یان ده بیت که دایکی بو ماوه ی یازده سال له سه ر کورسییه کی دیلاتی کۆن خۆی ږاده ژهنی تا خه مه کانی به بادا بدات، هه لبه ته دایکی دواتر ده رده که ویت که بیوه ژنیکه و میرده که ی مردووه، پالنه وان باوکی نییه هه ر بزه شه وانه مۆله ت له دایکی ده خوازیت بچیتته سه ر ږوخه که . له م نه و تراو و نادیاره دا بیرمان بو ئه وه ده چیت که یازده ساله دایکی بیوه ژنه و ئه میش ئه وه نده ساله ئه و ږه فتاره دووباره ده کاته وه، دنا پاش سالانیتیککی زۆر هه ر ئه وه ده گه یه نیت؟!

له گه ل هاتنی هه مو مانگیکی مارتدا، سالانه بیر له و شته ده کاته وه که خۆی بینویه تی و که سیککی تر په ی پی نه بردووه، له دووه م جاریشیدا، دوا ی تیپه رینی سالتیکه و (له شه ویککی مانگی مارتی داهاتوودا) که له ده ریا که دا به دوا ی پاشماوه ی دۆلفینه کاندایه گه ری، ئۆقیانووسپره که ده بینیتته وه، نووسه ر له م بینینه یدا به (ئۆقیانووسپره خه له تیته ره که) ناوی ده بات، واته له ده ره وه ی ئەندیشه ی پالنه وانه که پیدایه و وه ک ئه و هیشتا که گیرۆده ی هه مان هه ست نه بووه، چونکه دواتر پی ده زانین نووسه ر چۆن له ږۆسه ی به رده و امبووندا خۆشی ده که ویتته ئه و خه یاله وه که خه یالی تایبه تی پالنه وانه و له ورده کارییه کاندایه تایبه تمه ندی ئەندیشه ون ده بیت، نازانیت ئه وه خه یالی پالنه وانه که به ته نیا زمان و وه سف دوا ی ده که ویت و به رجه سته ی ده کات، یان ئیمه له خه یال دانی نووسه ریکشیداین وه ها له سه ر ورده کارییه کانی پامان ده گریت و گه شتمان پی ده کات، واته ئه م ده قه بو خۆی ده بیتته ده قیککی گومانای و ئه سته مه له نیوان خه یال و واقیعه دا دوا بریاری خۆمان بده ی، ئایا پالنه وان له نیو ئەندیشه ی نووسه ردا یه، یان نووسه ر وابه سته ی فانتازیایه که که ناتوانیت له دوا جاردا، له ئاکامی چیرۆکبیریدا لیوه ی ده رباز بیت؟!

(ئیسنا ده بین من کیم) وه ک وتمان هه میشه خۆی ده خاته گیرانه وه یه کی دواتره وه، ئه مه ش له وپوه یه که نووسه ر ده یه ویت ئه و شتانه مان بو ده ریخات که له

ږا بردوودا ږوویان داوه و سه ره تای بینینه کانی پالنه وان بینیتته به رچاومان، ئینجا گه یشتن به بینینی ئیستای، پیشاندانی دۆخی ژیان له گه ل دایکیدایه که که سیککی پی هیوا یه له پاش مردنی میرده به ده خته که یه وه، هه روه ها ئه و گونده ش که هه میشه به هه سته ی پالنه وان گومران و درۆنگن و به تیروانین و ږه فتاره کانی قایل نین. ئه م لایه نه له چۆنیتته ی به په راویزکردنی پالنه وان هه رگیز نه و تراوه و له ږووپه ردا نه خراوته ږوو، به لām له چند هه لۆتستیتیکدا داوا له ئیمه ی خوتنه ر ده کریت بو خۆمان ده ستنیشانی بکه ین. له پانتایی چری چیرۆکه که دا، که زیته ر چوونه ناو فانتازیایه، ده رفه ت نه دراوته ږۆشکردنه وه ی ئه و لایه نانه ی که پتویستییان به له سه ر وه ستانه وه یه .

هۆکاری دروستبوون و هاتنه کایه ی بیریککی وا لای مندالیک بو ئه و جتگه یه په لکیشمان ده کات که بلین له سۆنگه ی ئه وه ی ئه م منداله بی باوکه و خاوه نی ده رامه تیککی وه ها نین که پی بوتریت، ژیان، واته لای خه لکی گوند چ حسابیکیشی بو ناکریت، له هه مان کاتیشدا، له نیوه ند خه موخه فه تی دایکه وه سه رچاوه ده گریت که به رده وام بو میرده مردووه که ی ده نووزیتته وه، دۆخی خه مۆکی مال کاره کته ر بو ئه و دهبات جله و ی خه یالی شل بکات و له دنیای ږۆتین خۆی نه بان بکات، له دووه م بینینیدا که ئه م جاربه ان دلنایه بیداره و نه خه وتووه، پاش بینینی ئۆقیانووسپری گه وره و زه به للاح غار ده داته لای دایکی تا ئه و بینینه سه مه ره یه ی بو بگیریته وه، وه ک ئه وه ی ده سکه وتیککی باشی بو بیاته وه، به لām له سه ر ئه رزی واقیعه دایکی بو ماوه ی سنی هه فته یه له بی هیوایی و نامورادی خۆیدا ده نووزیتته وه و پی ږاده گه یه نیت که ئه و ږه فتاره جگه له سه رکیشی چیته نییه و شایانی گالته پیکردنیشه، پی ده لیت: «چونکه تو میشکی خۆت تیک ده ده یته ئه وه نده به هه لگه ږاوه یی بیرده که یته وه، به ږۆژ خه وتوویت و شه وانه ش خه ریککی سه رکیشیت هه روه کو ئه و خه لکانه ی که ژیانیتیک خراب ده ژین» .

ناچار دایکی ئه و ږۆزه ی که به نیازه به به له م بچیتته شار تا شتیک بینیتته وه و له سه ری دابنیشیت، چونکه کورسییه دیلاتیکه ی خۆی له ماوه ی یازده سالدا هاوسه نگی له شی تیکداوه و ناتوانیت به باشی ږوات،

برپار ددهات له گهگه کابرای خاوهن به له مدها کوره که شی ببات تا به رۆژی پرووناک سهیر بکات، نه وهی بینیبوه تهی هیچ نه بووه و درۆیه له ناو درۆدا، له یاداشتتییکی مارکیزدا دهرده که ویت که به مندالی له گهگه دایکیدا گهشتیک دهکات و به به له م پرووه و ماله باپیره ی دهرۆن، له م چیرۆکه دا نه زمونی نه وه گهشته له بینینه کانی که سیتی پاله و اندا رهنگ ددهاته وه، واته به شیکه نه وه بینینه ی دربیای کاریبی لای پاله وان بینینی راسته قینه ی مارکیزی مندال بووه. دایک له ناکامی نه وه چوونه ی بۆ شار کرینی کورسییه که که زهمه نه که ی بۆ زهمه نی فرانشیز دراکی ده گه پرتیه وه که له مه زاتیکه تورکیدا ده بکرت، بی گومان دواتریش له گپرانه وه ی دواخراو و به پارچه بوودا ده زانین که کورسییه کی دیلانی تهی که م به هابه، چونکه (سه رباری نه وه ش که له زۆرینه ی هه موو سه ده کاندای به کاره ی ترابوو و توانای به خشینینی حه وانه وه شی له ده ستدا بوو) دواتر ده گه پرتیه وه سه ری و وه سفی ده کات.

هۆکاریکه دیکه که به لاهه وه له هه موو هۆکاره نه وتراوه کان له سه ر دهرونی پاله وان کاریگه رتره تا زیاتر وابه ستته ی نه ندیشه که ی بیته وه نه وه یه له گپرانه وه ی دواتر دا ئاشکرا ده بیت که دایک هه ر نه وه شه وه له سه ر کورسییه که داده نیشی بۆ نه وه ی پرتیک بحه ویتته وه، وتراوه: «نه ی هۆلۆفیرنسی به دبه ختم، گه ر باش دهروانیت و ده بینیت، نه وه تا ئیستا بیرت لی ده کاته وه له سه ر نه م قه دیفه و جی مه رگی شاژنه دا».. هه ر نه وه شه وه یادوه ربی میترده مردووه که ی شپرزیه یه کانی ناوه وه ی زۆرتر ده کات و له دهروونیکه شه که تدا خوینی ناو دلای وه ک چوکلنیتیکه خه ست، خه ست ده بیتته وه، یان له بری دانیشتن رابکات و دوو چاری له رزوتا بوو بیت، هه ناسه ی سواریج و هه ست بکات هه وای پر ته پوتۆز هه لده مژیت، ده مه و سپیده وه ختیک کوره بۆ ماله وه ده گه ریتته وه، ده بینیت دایکی گیانی سپاردوه، هیچ له م رووداوه راته کاندن نابه خشنه پاله وان و له باره یه وه چ شتیک نه ورووژیتراوه، وه لی له گپرانه وه یه کی به پارچه بووی دواتر دا روون ده بیتته وه که له پاش نه وه شه وه وه که دایک له سه ر نه وه کورسییه داده نیشی و ده مریت، کورسییه که ده گاته لای که سانیکه تر، ده ستاوده ست ده کات و چوار ژنی دیکه ش به خۆوه

ده بینتی، واته هه ر چوار ژنه که له ماوه ی جیاجیادا وه ختیک له سه ر نه وه کورسییه داده نیشن دواتر دهرمن و تاوه کو نه وه ته لیسمه ش یه کاله نه بیتته وه لای گوندییان نازانن که نه وه کورسییه کوره وه مایه ی ناخۆشی هینه، کورسییه که که نه وه ی له سه ری دابنیشی ئیدی مه رگی بۆ دیت و سیحر و نه فسوون، جادوو یه کی تیدایه و تا نه وه ساته ش، له پاش تپیه رپوونی چه ند سه ده یه ک ئینجا دهرده که ویت که کورسییه کی شوومه .. له کاتیدا له هه ستی دایکه وه نه وه به رجه سته بووه که (جی مه رگی شاژن) نه وه کورسییه یه که کرپویه تی، نه مه دزه کردنی پتیه وه ختی پیزانینی نووسه ره به جی مه رگی شاژن وه سفی کورسییه که ده کات، یان ته نیا هه ستیکه لای بیته ژنه که که رۆژتیک ده بی هه ر له سه ر نه وه کورسییه بمری، چونکه چ ئومیدتیکه به ژیان نه ماوه؟! نه م پرسیاره بۆ نه وه یه که دیسانه وه به پارچه بوونی گپرانه وه ده ستنیشان بکه ین که نه م جار هیان له زمه نه ی به ر له خۆیه وه پتیه که وتوه و زووتر خراوه ته روو.. ناکامی کورسی نه وه یه که فریتی ده دنه دووری دهریاوه، تا مه رگی که سیکه تریش له خۆیدا هه لته گرتبیت، به لام نه وه ش دوا هه لوتیستی گوندییان نییه بۆ کو تایی هاتنی پرسه، به لکو بیته ژنه که له پاش مردنییه وه به که سیکه ناخۆشی هین له قه له م دراوه، ده وتریت: «لای هه مووانیش روون بوو که نه وه کوپی نه وه بیته ژنه بوو که کورسییه شوومه که ی هینا بووه گونده وه».. پیده چیت له سۆنگه ی نه وه زانینه شدا پاله وان له لایه ن خه لکییه وه رووبه رووی سووکایه تی پیکردن بوو بیتته وه، که نه مه ش هه رگیز نه وتراوه.

نه م هۆکاره بۆ خۆی کاریگه ریه کی سه ره کی له هه ست و نه ستی کوره که دا هه یه که به وه ویت بوونی خۆی بسه لمیتیت، یان دیوتیکه به هیزی خۆی نمایش بکات تا باوه ری پتیه یه ن و چیت به که سیتییه کی ساده ته ماشای نه که ن، پتیه تر دایکی باوه ری پتیه ناکات، ئینجا هه موو گوندیش، نه ویش جگه له و چه که که چه کی بینینه و تپیه رپنه ری بیروبوو چوونی سه راپای خه لکییه، هیچی دیکه ی نییه تا به هۆیه وه رووبه رووی دنیای دهره کی بیتته وه، ژبانیکه به ناو ژبان ده ژنی، به لکو نه کار ده کات نه هیچ و ته نیا به و ماسییه نه ده ژنی که له به له می ماسیگره کاندایه یان دزیت.. له زهمه نی ئیستای ده قدا که

گهوره بووه و له شهوئیکي دیکه‌ی مانگی مارتدا سەرله‌نوئ ئۆقیانووسبیره‌که ده‌بینیتته‌وه، دیسانه‌وه ئه‌و ئیستایه نییه که چیرۆکه‌که جه‌ختی له‌سەر ده‌کاته‌وه، هاوار ده‌کات و هه‌موو گونده‌که ده‌خرۆشیتنی، ده‌لێت: «ئای دایه، ئه‌وه‌تا ئه‌وه نه‌هه‌نگیکي گه‌وره‌یه که له ریسئیکي ئاوریشمی دروست کراوه، ئازهلئیکي به‌له‌که وهرن ته‌ماشای بکه‌ن» ترس و له‌رز ده‌خاته ناو دلئ گوندییه‌وه و وه‌ختیک هه‌موو دینه‌وه ده‌وه و هیچ نابین، چهند شتیکي پێ ده‌لێن تا به‌خۆیدا بشکیتته‌وه و هینده‌ی تر تووره‌ بیت، هه‌لبه‌ته ئه‌مه‌ش پیشه‌ی یه‌که‌م جاری نییه، هه‌ریۆیه له‌سه‌ره‌نجامدا به‌ درۆزن و شت دروستکه‌ر ناوزه‌د ده‌کری و سه‌رزه‌نش و جنیو ده‌چنیتته‌وه. له‌و پشه‌وه ئیدی به‌لێن به‌خۆی ده‌دات که ئه‌م جاره‌یان خۆی راده‌گری و به‌که‌س نالیت تا چاوه‌ریتی هاتنی سالتیکي تر بکات و ئه‌و شته‌یان بۆ بسه‌لمیتنی که راستییه‌وه هه‌مووانیش به‌ ده‌به‌نگ و هیچ نه‌زان به‌خاته‌وه پێش چاوی خۆیان. واته‌ بۆ هاتنی ئه‌و ساله‌ که هاتنی سالتیکي دیکه‌یه، ئینجا ئیستا له‌ زه‌مه‌نی ده‌ق ئاشکرا ده‌بیت و ده‌چینه‌ گێرانه‌وه‌ی هه‌نوکه‌ییه‌وه.

شێوازی مارکیز که شێوازی فره‌ لایه‌نی و په‌له‌هاویشتن و گه‌مه‌کردنه‌ به‌ ئاویتته‌کردنی زه‌مه‌نه‌ جیا‌جیاکان، لێره‌شدا، له‌و زه‌مه‌نه‌ی ئیستاشدا که چاوه‌ریتی هاتنی مانگی مارتی داهاتوه‌وه و وا هه‌نوکه‌ی تێدایه، ده‌ربه‌ستی وه‌لانانی رابردوو ناییتته‌وه و له‌گه‌ڵ دزینی یه‌کیک له‌ به‌له‌مه‌کاندا دینه‌وه و ئاویتته‌ی ئیستا ده‌بنه‌وه، وه‌ک: «رانه‌وستا تاوه‌کو وه‌ک جارانی پێشوو له‌به‌رده‌م دووکانی هندییه‌کاندا فه‌رمانبه‌رانی ئیمپراتۆری هه‌لکۆلراو له‌سه‌ر عاجی ساغی شفره‌ی فیله‌کان به‌بینیتته‌وه. به‌ ناره‌حه‌تیشه‌وه پروانیتته‌وه ئه‌و پێست ره‌شه هۆله‌ندیانه‌ی که به‌سواری پاسکیله‌ کۆن و شێواوه‌کانیانه‌وه بوون»، ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌ ده‌رده‌خات پێشتر هه‌موو ئه‌و دیمه‌نانه‌ی بینیه‌وه و خه‌لکانی بیانی ناره‌حه‌تییان کردوه، یان: «وه‌ک جارانی پێشوو هیچ گالتیه‌ی به‌خه‌لکانی مالایۆ نه‌هات که قزبان به‌ره‌نگی برۆنزی بوو و پشتیان ده‌کرده‌ خه‌لکی و له‌نیۆ ئه‌و دووکانه‌ نه‌تیانه‌دا خه‌یال ده‌بیردنه‌وه که پارچه‌ گۆشتی به‌رازیلی سه‌ر خه‌لووزیان لێ ده‌فرۆشرا»، یان: «ئه‌و دارستانه‌ی ده‌نگیکي خۆشی ده‌خسته‌ ناو گۆلی سپی و

قۆرییه‌ بۆنکردوه‌که‌نه‌وه» هه‌موو ئه‌مانه‌ به‌وه‌وه‌ گری ده‌داته‌وه که پالنه‌وان له‌ ئیستای راسته‌قینه‌دا ئاگای له‌ هیچ شتیک نه‌ماوه و چاوه‌ریتی بینین و کاره‌ساتیکي کاربیبی ده‌کات، به‌لام له‌سه‌رئیکي تریشه‌وه دیسانه‌وه ئه‌و شته‌ به‌ ته‌واونه‌کراوی ماوه‌ته‌وه، یان نه‌وتراوه و ته‌نیا له‌ هه‌سته‌ئیکي راگۆزه‌ردا به‌یان ده‌بیت، ئه‌ویش ئه‌وه‌ی دیوئیکي بیه‌رکردنه‌وه‌ی پالنه‌وان ده‌خاته‌وه پوو بۆ رقی لیبوونه‌وه و به‌ره‌نگاریبوونه‌وه‌ی هه‌موو ئه‌و رابردووانه‌ی که بینیه‌وه، هۆیه‌کی دیکه‌ش له‌پیناوی خۆ سه‌لماندنا، چونکه له‌میانی ده‌قه‌که‌وه ئه‌وه‌ ده‌رده‌که‌ویت که شارئیکي کۆلۆنیالی ده‌که‌ویتته‌ به‌رئیکي که‌نداوه‌که‌وه که ئه‌و که‌شتییه‌ ده‌یه‌ویت بۆی پروات، وه‌ها وه‌سفی کراوه: «که‌شتییه‌که به‌رده‌وام ده‌ریاکه‌ی ده‌بری و له‌نیۆ تاریکیدا به‌ره‌وه‌ ئه‌و شاره‌ی داگیرکه‌ران ملی ده‌نا که له‌دژی چه‌ته‌کانی ده‌ریا شووره‌یه‌کی به‌قه‌لا بۆ کرابوو و ده‌که‌وته به‌رئیکي تری که‌نداوه‌که‌وه، له‌گه‌ڵ ئه‌و قولله‌یه‌دا که ده‌سوورایه‌وه و پالنه‌کانی به‌ تیشکیکي خه‌مناک ده‌گه‌راو له‌ هه‌موو پازده‌ چرکه‌یه‌که‌دا گونده‌که‌ی ده‌کرده‌ ئۆردووگایه‌کی سپی سه‌وز نامال که خانووه‌کانی ده‌ده‌روشانه‌وه و شه‌قامه‌کانیش به‌وینه‌ی بیابانی گرکان دیاریان ده‌دا».

گوند له‌به‌ر تیشکی ئه‌و قولله‌یه‌دا که له‌پیناوی پاسه‌وانیدا دانراوه‌ وه‌ک ئۆردووگایه‌کی لێ هاتوه‌وه، هه‌روه‌ها شه‌قامه‌کان به‌وینه‌ی گرکان خۆیان پێشان ده‌ده‌ن و وا له‌ پالنه‌وان ده‌کات به‌رانبه‌ر ئه‌و شاره‌ کۆلۆنیالییه‌ هه‌لویتت و به‌رگریت و رکی له‌ خه‌لکانی هۆله‌ندی و هندییه‌کان و مالایۆییه‌کان بیتته‌وه، هه‌ر ئه‌مه‌یه‌ سه‌رچاوه‌ی خولقاندنی ئه‌ندیشه‌که‌ی، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی یه‌که‌م خاک و زیدی داگیرکراوه و دووه‌میش خه‌لکی گونده‌که‌ی که هه‌م خۆی و بنه‌ماله‌یان به‌باش وه‌سف ناکه‌ن و که‌سانیکي به‌دگومانن، له‌سه‌رئیکي تریشه‌وه هه‌رده‌م له‌ ترس و له‌رزدا ده‌ژین و به‌رانبه‌ر به‌ خه‌لکانی بیانی و داگیرکه‌ران چ هه‌لویتتیکیان نییه، به‌ره‌نگاریبوونه‌وه‌ی پالنه‌وان له‌ جیهانه‌ ده‌ره‌کییه‌که‌ی له‌م سۆنگه‌یه‌وه سه‌رچاوه‌ ده‌گریت که ده‌ق هه‌رگیز له‌سه‌ری راناوه‌سته‌یتته‌وه، له‌ نه‌وتراو و شاراوه‌بیدا ده‌به‌یلتیتته‌وه. هه‌ر له‌به‌ر ئه‌م هۆیه‌ نه‌زانراوه‌شه‌ پالنه‌وان تامه‌زرۆیه‌ له‌بینینی نوتیدا کاره‌ساتیکي گه‌وره‌ بینتی که وه‌ها ئاماره‌ی بۆ کراوه:

«چاوه‌رپی ئه‌وه‌ی ده‌کرد له‌سه‌ختی به‌نده‌ره‌که‌دا ئه‌و ساته‌ بێته‌ پێشه‌وه‌ که‌ شو‌ربایه‌کی مه‌رگی مرۆفی کارببی ببینی» .

ئێتر ئیستای ره‌ها لیره‌وه‌ ده‌ست پێ ده‌کات، ئه‌و ئیستایه‌ی که‌ که‌شته‌یه‌که‌ وه‌ک ماسییه‌کی قرش به‌هه‌ناسه‌برکپوه‌ دوا‌به‌دوای به‌له‌مه‌که‌ی دیت و ئه‌میش به‌ تیشکه‌ سوور و کزی لایته‌که‌ی ده‌ستی ئاراسته‌که‌ی رووه‌و روخ و سه‌ر شو‌سته‌که‌ به‌ریت تا که‌شته‌یه‌که‌ تیک بشکێ و مه‌رامه‌که‌ی له‌ دروستکردنی کاره‌ساتیکی وه‌هادا بێته‌ دی و بینینی گوندیبانی‌ش به‌ده‌می دا‌پچه‌راوه‌وه‌ که‌ سه‌لمانندی خودی تیدا ده‌گاته‌ پله‌ی ئاره‌زوومه‌ندی.

وله‌ی دیسانه‌وه‌ له‌ خه‌یال‌تیک زیاتر چیت‌ر نییه‌ و ناوونیشانی چیرۆک ئه‌وه‌ را‌ده‌گه‌یه‌نیت که‌ ئه‌مه‌ دوا‌بین گه‌شتی که‌شته‌یه‌کی خه‌یالییه‌، به‌لکو دیسانه‌وه‌ش به‌ پارچه‌بوونی گیرانه‌وه‌، ده‌قه‌که‌ له‌ بنیادیکی بازنه‌بیه‌وه‌ ده‌ئالین، واته‌ ئاکام هه‌ر له‌ده‌سه‌پتکی چیرۆک‌بێژییه‌که‌دا خراوه‌ته‌ روو و دواتر به‌کالا‌ده‌بێته‌وه‌ که‌ پێشتریش هه‌مان بینین رووی داوه‌، له‌ ده‌سه‌پتکدا، له‌دوای بینینی یه‌که‌م جار و دووهم جاری ئوقیانوس‌سپره‌وه‌ تاوه‌کو دوا‌بینین هه‌مان رووداو دووباره‌ ده‌کاته‌وه‌، له‌ده‌سه‌پتکدا هاتوه‌ که‌: «به‌لام له‌وه‌ نه‌ده‌چوو شتیک له‌میلی کاترمیتری ئاراسته‌که‌یدا له‌کار که‌وتی، چونکه‌ رووه‌ و به‌رده‌لانه‌که‌ ئاراسته‌ی گرت، تیکوپییک شکا، پاشان پارچه‌ پارچه‌ بوو و بێ نانه‌وه‌ی هیچ ده‌نگ‌تیک نقوم بوو، سه‌رباری ئه‌وه‌ی که‌ پیدامالینیکی به‌و چه‌شنه‌ به‌ تاوتیره‌کانی ده‌ریادا ده‌نگ و زایه‌له‌ی ئاسن و ته‌قینه‌وه‌ی مه‌کینه‌کانی لی به‌رزده‌بێته‌وه‌» . ده‌بینین ئاکامی چیرۆک هه‌مان رووداو، هه‌مان بینینه‌، ته‌نانه‌ت له‌ دووهم جاریشدا جه‌خت‌کردنه‌وه‌ له‌سه‌ر دیمه‌نیک‌کی هاوچه‌شنی دوا‌بین هه‌به‌، ده‌وتریت: «به‌لام ئه‌وه‌ی بینییه‌وه‌ ئوقیانوس‌سپره‌ خه‌له‌تینه‌ره‌که‌ بوو، توخ، په‌رت و تیکشکا و به‌هه‌مان هه‌له‌یه‌وه‌ که‌ رویشتیوو» .

له‌دوا بینیندا که‌ وتمان هه‌مان بینینه‌کانی پێشووه‌ و گیرانه‌وه‌ وه‌ها شته‌کانی به‌ش به‌ش کردوه‌ له‌ شت‌وازی به‌پارچه‌بووندا، به‌لام پیداه‌گریه‌ک زیاتر له‌ هه‌موو جاره‌کان ده‌بینینه‌وه‌، نووسه‌ر له‌ ئه‌شکه‌وتی ئه‌ندیشه‌ی پاله‌واندا هه‌موو شته‌کان به‌ راسته‌قینه‌ ده‌کات و ده‌رژێته

وه‌سفی ورد و راوه‌ستانه‌وه‌ له‌سه‌ر ورده‌کاربیه‌کان، هێزی بروامه‌ندی لهم ده‌قه‌دا هینده‌ کاری بو‌کراوه‌ وه‌ک وتم ده‌مانخاته‌ نیو‌گه‌ردای گومانه‌وه‌، گرتی رووداو‌که‌ هینده‌ گۆشه‌نیگا و زوومی بو‌ ده‌کات بلین ئه‌وه‌ی ده‌گیرێته‌وه‌ ته‌واو واقیعه‌، به‌و پێیه‌ی له‌ بینینه‌کاندا که‌ خه‌یال و هه‌ا چینی هه‌ر به‌ خه‌یال ده‌مینه‌وه‌، به‌لام جه‌خت‌کردنه‌وه‌ له‌ هه‌لو‌ستی نه‌گۆری پاله‌وان بو‌ دوا‌بینین بلین رووداو راسته‌قینه‌یه‌ و به‌دیباتنی ئه‌و ئه‌ندیشه‌یه‌یه‌ که‌ سه‌روه‌ختیکه‌ چاوه‌رپی ده‌کات، ئه‌م گومانه‌، هیشته‌وه‌ی خۆت‌نه‌ر له‌نیوان خه‌یال و واقیعه‌دا له‌ ره‌گه‌زیک‌ی به‌ توانسته‌وه‌ دیته‌ مه‌یدانه‌وه‌ که‌ ئه‌ویش ره‌گه‌ز و هونه‌ری باوه‌رپیکردنه‌، لۆژیکی ناوه‌کی ده‌قه‌ که‌ زه‌مینه‌ی له‌باری بو‌ ره‌خساوه‌ و نووسه‌ر پێ به‌پیتی پاله‌وان ئه‌ندیشه‌ به‌رفراوانتر ده‌کات و به‌ موفره‌ده‌کانی قایل‌کردن کارده‌کات.

فانتازیا و پیداه‌گری له‌سه‌ر ئه‌ندیشه‌ له‌ زیده‌رویییه‌که‌دا ده‌مانخکینێ که‌ نه‌توانین بینه‌وه‌ ده‌ره‌وه‌ی ده‌ق و له‌ویوه‌ بریار بده‌ین، به‌لکو پته‌وتر بروامه‌ندی ده‌ستگیر ده‌کات و باوه‌رمان پێ ده‌هینێ که‌ ئه‌وه‌ ته‌نیا ئه‌ندیشه‌ نییه‌ و له‌ واقیعیکی ته‌واو‌داین. پاله‌وان به‌هاواری شه‌وانه‌ی وا له‌ گوندیک ده‌کات هه‌موو له‌ترسیکی راسته‌قینه‌دا دا‌چله‌کین، ده‌وتریت: «تا ئه‌و را‌ده‌یه‌ی که‌ پیاوه‌ زۆر به‌ ته‌مه‌ن و په‌که‌وته‌کانیش ترسی باووباپیرانیان بو‌ گه‌رایه‌وه‌ و خۆیان مه‌لاس دا به‌و باوه‌ره‌ی که‌ ولیه‌م دامپیتر دیسانه‌وه‌ وا گه‌راوه‌ته‌وه‌» پاشان ئه‌و که‌شته‌یه‌ خه‌یالییه‌ی ده‌لیت زۆر روون و ته‌نکه‌و له‌ شووشه‌ دروست کراوه‌ تا هه‌موو ناوه‌وه‌ی ببینیت، ئاماژه‌ی وه‌ها بو‌کراوه‌: «کاپتینی خه‌وتوو له‌سه‌ر دلی ئارامی .. گای ر‌مبازین له‌ به‌فری سندووقه‌کانی خوار‌دندا .. تا‌قه‌ نه‌خۆشیک له‌ نه‌خۆشخانه‌که‌یدا» ته‌نانه‌ت گای ر‌مبازین له‌ به‌فری سندووقه‌کانی خوار‌دندا .. تا‌قه‌ نه‌خۆشیک له‌ نه‌خۆشخانه‌که‌یدا» وا هه‌ست بکه‌ین که‌ پاله‌وان ئاو ده‌پرژێته‌ سه‌ر گیانی «ئه‌ویش به‌ بارانی هه‌لم که‌ له‌سه‌ره‌وه‌ ده‌پرژایه‌ خواره‌وه‌ ته‌رپسوو .. نغروبوون له‌ناو ئه‌ندیشه‌ی دروست‌کراودا ده‌گاته‌ ئه‌وه‌ش: «ده‌نگی خاپووربوونیک‌ی ئاشکرای نه‌وه‌د هه‌زار و پینج سه‌د بوتله‌ شه‌مپانیا که‌ یه‌ک له‌دوای یه‌ک ده‌شکان» له‌کو‌تاییشدا بینینی ئه‌و شته‌ خه‌یالییه‌ به‌: «سپیتر له‌ هه‌موو

شته‌کان، درېترتر به بیست نه‌ونده‌ی قولله‌که‌و نه‌وه‌دو
 حه‌وت جار گه‌وره‌تر له‌گوند به‌ناوه نه‌خشیتراوه پیت
 ئاسینه‌که‌یه‌وه هالاکسیلاژ که له‌لاکانییه‌وه ئاوی دیرین
 و ساردی دهریاوانیی مه‌رگی لی ده‌تکایه‌وه» .. هه‌موو
 نه‌مه جه‌ختکردنه‌وه‌یه له‌کارکردن له‌فانتازیابه‌کدا که به
 لۆژیکی ناوه‌وه‌ی ده‌ق پشت نه‌ستوور تا له‌هونه‌ری
 باوه‌رپیکردنه‌وه له‌برگه سه‌مه‌ره‌کانی خویدا به‌شداري به
 خوینه‌ریش بکات، به‌لام سه‌ره‌باري نه‌م
 ده‌ستیشانکردنه‌ش ده‌پرسین ناخو کاره‌کته‌ری مندال، یان
 میردمندال و هه‌رزه کاتیک هه‌موو نه‌و شتانه بیینی که
 رووه و راسته‌قینه پهل ده‌کیشن و پیزانینی پیش وه‌خته‌ی
 هه‌بیت له‌بیینی شته‌کاندا، ده‌رک به‌و دیمه‌نانه بکات که
 له‌رپه‌وه‌ی چیرۆکدا وا خراونه‌ته روو که پیشتر
 نه‌بیینیون، ده‌پرسین له‌کوټوه هه‌موو نه‌و شتانه‌ی هاتنه
 پیش چاو؟! چۆن له‌گه‌ل زربنگه‌ی قاپ و خلیسکانی
 چه‌تاله‌کانی ناو که‌شتیدا بۆنی رۆن زه‌یتوونی
 هه‌لقراویش بکات و له‌لای بیته‌شتیکی سه‌یرو
 سه‌مه‌ره‌و سه‌لمانندی خو‌ی به‌و بیینه‌ی بیئیته‌کایه‌وه؟! ئایا
 پیشوخت پاله‌وان نه‌و شتانه‌ی بینیوه تا وه‌ها بچیته‌ناو
 خه‌ونه‌که‌یه‌وه، یان هه‌موو نه‌وه بیینی نووسه‌ره و
 ده‌یبه‌خشیته که‌سیتی چیرۆکه‌که‌ی؟! نه‌گه‌ر پیشتر
 به‌بیریدا رانه‌بوردبیت، نه‌هاتنه به‌رچاوی چ هیزیکه‌وای
 لی ده‌کات بیانینی؟! که نه‌مه‌ش بو‌خو‌ی تیکه‌لا‌بوونی
 نه‌ندیشه‌ تایبه‌تییه‌کانی پاله‌وانه و نه‌ندیشه‌ی نووسه‌ر
 له‌و بیین و پیکه‌هاته‌یه‌دا بیسه‌ش نییه و خولقیینه‌ری
 بنیادنانیانه، نه‌م تیروانینه ره‌خنه‌ییه بو‌نه‌وه‌یه جیهانی
 ته‌ریکی کاریبی بخه‌ینه نه‌و چوارچێوه‌یه‌وه که مرو‌قه‌کانی
 بیین له‌ته‌ریکی ژبان‌باندنا په‌نا ده‌به‌نه به‌ر رۆنانی
 نه‌ندیشه‌وه نه‌و واقیعه‌ی به‌جادوویی ناوی هاتووه.
 دواجاریش نه‌وه دلنیا ده‌که‌ینه‌وه که نه‌گه‌ر ته‌نیا وشه‌ی
 (خه‌یالی) له‌ناوونیشانی چیرۆکه‌که‌ دابیرین نه‌ندیشه‌ی
 چیرۆک گومانان ناهیتل‌یت که نه‌و شته‌ی رووده‌دات
 راسته‌قینه‌یه و ته‌واو په‌زنامه‌ند ده‌بین له‌چیرۆکیکی
 واقیعی‌داین.

سه‌رچاوه:

گۆناری الثقافة الأجنبية، ژماره (٢)، ١٩٨٧، ت: عباس

العربی.